

Oorlogsarchieven digitaal beschikbaar: De herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend houden

Het is dit jaar 75 jaar geleden dat Nederland bevrijd is. Om die reden gaat Regionaal Archief Tilburg in 2020 het archiefmateriaal over de Tweede Wereldoorlog digitaliseren en online beschikbaar stellen. Hierdoor kan iedere onderzoeker gebruik maken van deze interessante bronnen en houden we de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend. Ook als de laatste ooggetuigen van de oorlog zijn wegvallen.

Door de archieven digitaal beschikbaar te stellen wordt de relatie tussen burger en de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog versterkt. Voordat ze online komen, wordt voor elk archief een risicoanalyse gedaan. De gegevens die wettelijk gezien niet gepubliceerd kunnen worden volgens de AVG, blijven daardoor veilig opgeborgen.

De Tweede Wereldoorlog was een ingrijpende periode uit de Nederlandse geschiedenis, waarvan de gevolgen ook nu nog steeds voelbaar zijn. De invloed van de

oorlog strekte zich uit over alle aspecten van het (dagelijks) leven. Elke burger kreeg ermee te maken en stond uiteindelijk voor de keuze: pas ik me aan, werk ik mee met de bezetter of verzet ik me? De waarden 'goed' en 'fout' zijn nog steeds onlosmakelijk verbonden met de Tweede Wereldoorlog en leveren nog steeds stof voor discussie. Vrijheid en democratie, twee belangrijke waarden van de Nederlandse rechtstaat, waren gedurende de oorlogsjaren ver weg.

De Tweede Wereldoorlog was een allesomvattend conflict en had ingrijpende gevolgen. De economie en industrie stonden tijdens de Tweede Wereldoorlog vrijwel volledig in dienst van de oorlogsindustrie. Burgers kregen te maken met steeds verder gaande maatregelen van de bezetter, met inperking van hun rechten, geweld en onderdrukking. De Joodse bevolking werd onderworpen aan systematische uitsluiting, deportatie en moord. Verschillende bevolkingsgroepen werden gevangengezet (gegijzeld) of gedwongen tewerkgesteld.

Onder ‘oorlogsarchieven’ verstaan we archiefmateriaal uit de periode in aanloop naar, tijdens en vlak na de Tweede Wereldoorlog. Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de maatschappij zoals deze was op 10 mei 1940 - de dag waarop de Duitsers Nederland binnenvielen - is het belangrijk om ook relevante archieven van kort voor 1940 mee te nemen. Dit geldt ook voor archieven kort na de bevrijding van Tilburg en omgeving (27 oktober 1944). Het gebied was dan wel bevrijd, maar de oorlog was nog niet afgelopen.

Belangrijk is ook om te weten hoe de gewone burgers de oorlog ervoeren. Door te onderzoeken hoe zij zich door de bezettingsjaren heen worstelden, wordt dit beeld steeds vollediger.

De archieven die gescand worden, zijn daarom ook heel divers van aard: het zijn archieven van de luchtbeschermingsdienst, de distributiedienst, het Rode Kruis, de centrale keuken, het gewestelijk arbeidsbureau, de Israëlitische gemeente etc. Ook de (zeer interessante) archieven van het evacuatiecomité en de comités voor hulp aan Finland en voor maatschappelijke wederopbouw staan op de nominatie om te worden gedigitaliseerd.

Tot de ‘oorlogsarchieven’ behoren ook persoonlijke archieven en dagboeken. Heel bijzonder is het dagboek van de joodse Helga Deen. Na de deportatie van Helga en haar familie naar kamp Vught hield zij een dagboek bij. Een ingrijpend verhaal. Ook zijn verschillende brieven van Helga overgeleverd. Verder hebben we natuurlijk de collectie Coba Pulskens, het archief van verzetsvrouw Annemarie Vossen-Vennix en dat van de burgemeesters Van de Mortel en Hondius.

We trappen af met een bijzondere collectie [affiches](#) uit de Tweede Wereldoorlog. Deze collectie bevat niet alleen verordeningen van de bezetter en Duitse propaganda, maar ook openbare bekendmakingen van de luchtbeschermingsdienst en het Militair Gezag. Deze 95 affiches zijn onlangs gedigitaliseerd en vanaf nu online te bekijken.

De komende maanden worden steeds nieuwe scans toegevoegd. [Op een speciale pagina houden we bij welke archieven al gescand zijn.](#) Het streven is om in 2020 alle 70 ‘oorlogsarchieven’ online te plaatsen, voor zover er geen restricties zijn voor het openbaar maken. Zoals Helga Deen zei: “Opdat wij niet vergeten”.

Bron: Regionaal Archief Tilburg.

Nu nóg meer archieven van stads- en dorpsbesturen online!

Onverwachte erfenissen, ruzies, schulden en andere bekentenissen door de eeuwen heen...

150.

Rôle de Repartition du Salaine
Pour Le Garde Champêtre de la
Commune de Huisseling et Neerloon.

1 ^o Nom	Noms Prénoms et Demeur.	Nombre d'arpens taxe a payer		et Deperches par chaque	
2 ^o Ordre	des Propriétaires	Arp. perches. francs Centim.			
1	Aar, Jean Theodore van	5	99	2	02
2	Aar, Piere van	8	92	3	02
3	Aar, Gerard van	2	99	1	02
4	Acher, Arnoldus van Den	1	33	"	16
5	Alberts, Renier et Dorothea	2	66	"	92
6	Arts, Henri	"	7	"	03
7	Arts, Piere p. a Kavenstijn	"	71	"	24
8	Asten, Mathias van / et J. Jacobs (a Herpen)	1	28	"	14
9	Asten, Jean van	3	39	1	14

Een lijst met maar liefst 247 namen van inwoners van Huisseling en Neerloon die rond 1812 aangeslagen worden om het salaris van de veldwachters te betalen. Daarbij staat ook de hoeveelheid grond vermeld en het bedrag dat ze moeten betalen. Of brieven en ‘krabbels’ van dokter Philippens – vaak ook in het latijn - die begin 19^e-eeuw geneesheer in Schijndel is. Veel historici en stamboomonderzoekers spitten voor hun onderzoek dorpsbestuursarchieven door en proberen zo stukje bij beetje de geschiedenis van hun plaats of voorouders te ontrafelen. Goed nieuws: er staan nu nog meer archieven van stads- en dorpsbesturen online! Zo haal je heel eenvoudig een schat aan historische informatie via internet je computer binnen.

Archieven stads- en dorpsbesturen

In de archieven van stads- en dorpsbesturen (voor 1811) vind je uiteraard notulen en besluiten terug, ingekomen en afschriften van uitgegane brieven en bijvoorbeeld rekeningen. Maar vaak ook hele specifieke stukken als schuldbekentenissen door bepaalde personen, reglementen rond criminaliteit en brandveiligheid, documenten over het beheer van dijken en het aanleggen van wegen, lijsten van inwoners die schade leden door brand of watersnood, stukken over de onderwijzers van het dorp of over militairen in de stad. Dit en nog veel meer.

Vanaf nu zijn éxtra online beschikbaar:

- 5016 [Dorpsbestuur Schijndel, 1312-1811](#)
- 7300 [Dorpsbestuur Heesch, 1706 - 1810](#)
- 7306 [Dorpsbestuur Nistelrode, 1732 - 1810](#)
- 7312 [Dorpsbestuur Kessel, 1511 - 1819](#)
- 7318 [Dorpsbestuur Lithoijen, 1684 - 1811](#)
- 7320 [Dorpsbestuur Oijen, 1686 - 1810](#)
- 7348 [Dorpsbestuur Berghem, 1584 - 1813](#)
- 7356 [Stadsbestuur Megen, 1373 - 1820](#)
- 7384 [Dorpsbestuur Herpen, 1695 - 1810](#)
- 7386 [Dorpsbestuur Huisseling en Neerloon, 1697-1813](#)
- 7651 [Dorpsbestuur Uden, 1526 – 1813](#)

Meerjarig scanproject

Het BHIC werkt er via een meerjarig scanproject hard aan om alle archieven van stads- en dorpsbesturen uit ons werkgebied integraal online aan te bieden. Dit voorjaar hebben we het eerste deel online gezet, dit is het vervolg. In 2021 volgt er nog meer. We houden je graag hiervan op de hoogte!

Bron: BHIC.

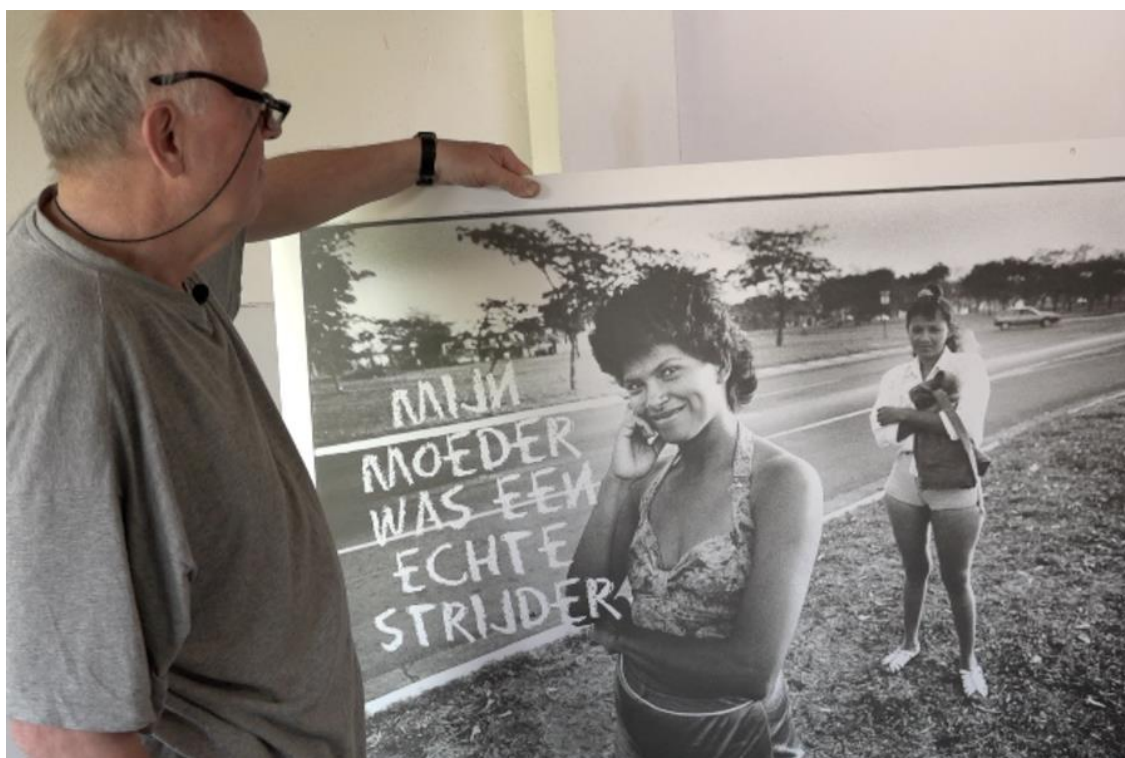
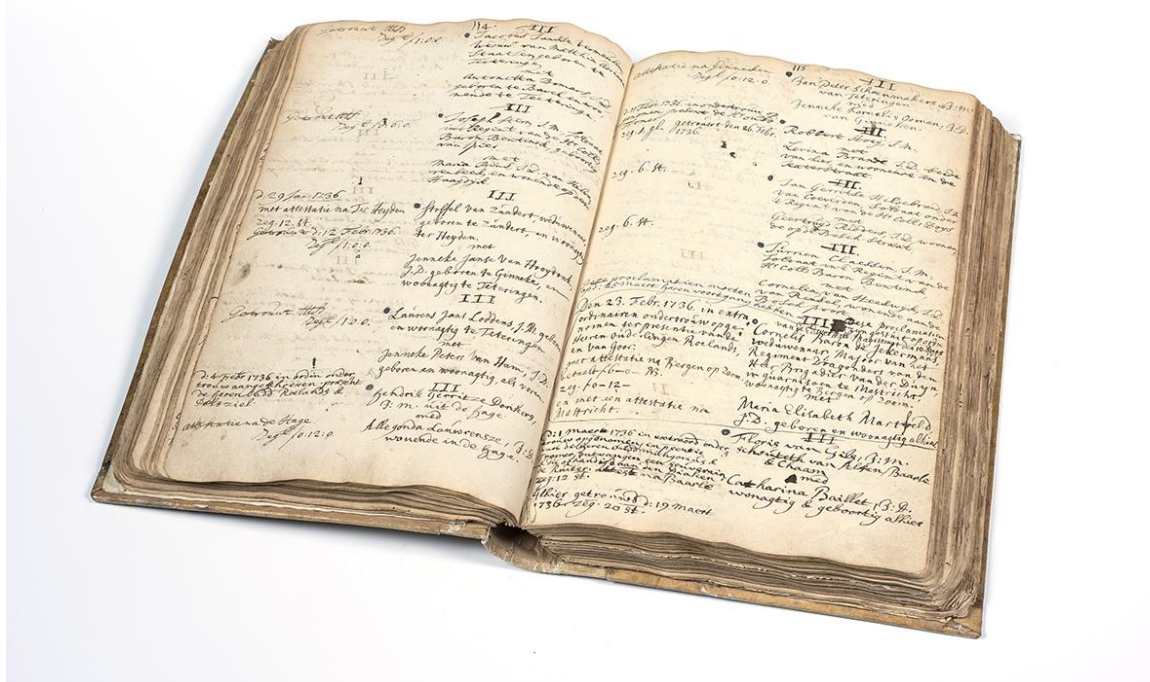

Foto: still uit de film 'Feitelijk maar niet objectief'

VRIJHEID!: filmvertoningen in Chassé Cinema

In mei van dit jaar was het 75 jaar geleden dat Nederland bevrijd werd en er een einde kwam aan de Duitse bezetting. Dit vieren en herdenken we - met enige vertraging - samen met Chassé Cinema met een reeks van drie films van Bredase makers rondom het thema VRIJHEID! We beginnen op 13 september met de première (!) van 'Feitelijk maar niet objectief', een documentair portret van filmmaker Wilbert Smit over de Bredase fotojournalist Piet den Blanken. Meer informatie over deze en de andere twee films lees je op de [website](#). Foto's van Piet den Blanken vind je overigens ook in onze [beeldbank](#).

Cursussen oud schrift!

Dit najaar starten we weer met onze cursussen paleografie, oftewel: oud schrift. Je leert handgeschreven historische documenten ontcijferen onder leiding van een deskundig docent. Onmisbaar bij het doen van stamboomonderzoek! Voor zowel de beginner als de meer gevorderde paleograaf staat een cursus op het programma. Veilig en coronaproof. We hebben beperkt plaats dus schrijf je snel in via de [website!](http://www.janutenhoute.nl)

Bron: Stads archief Breda.